

हिंदी विद्या प्रचार समितीद्वारा संचालित

रामनिरंजन झुनझुनवाला कला, विज्ञान आणि वाणिज्य महाविद्यालय (अधिकारप्रदत्त स्वायत्त)
F.Y.B.A. Marathi Vocational Skill Course (VSC) Syllabus Semester I

Hindi Vidya Prachar Samiti's

**Ramniranjan Jhunjhunwala College of Arts, Science & Commerce
(Empowered Autonomous College)**

Affiliated to

UNIVERSITY OF MUMBAI

Syllabus For F.Y.B.A. (Level 4.5 under NEP-2020)

Program: B.A. MARATHI

Program Code: RJMAR

Course: Marathi Vocational Skill Course (VSC)

Unicode Typing and Tech Marathi

Course Code: RJVSCMAR111 & RJVSCMAR111

Sem.- I (Level 4.5)

CBCS

(Multi-Disciplinary Degree Program with Multiple entry and Exit)

2026-27

2027-28

2029-30

रामनिरंजन झुनझुनवाला कला, विज्ञान आणि वाणिज्य महाविद्यालय (अधिकारप्रदत्त स्वायत्त)
F.Y.B.A. Marathi Vocational Skill Course (VSC) Syllabus Semester I

DISTRIBUTION OF TOPICS AND CREDITS

FYBA Marathi Vocational Skill Course (VSC) Syllabus Semester I

व्यावसायिक कौशल्य अभ्यासपत्रिका

<u>Course code</u>	<u>Nomenclature</u>	<u>Credits</u>	<u>Topics</u>
RJVSCMAR111 RJVSCMAR111	युनिकोड टंकलेखन आणि संगणकीय मराठी	२	१. मराठी भाषा, तंत्रज्ञान आणि संगणकावरील संवाद व युनिकोड टंकलेखन प्रशिक्षण २. युनिकोड टंकलेखन - प्रात्यक्षिकासह सराव

प्रास्ताविक

मराठी भाषा आणि मराठी साहित्य का अभ्यासायचं?

मानवी भाषा हे भावना-विचार यांच्या संप्रेषणाचं अत्यंत महत्त्वपूर्ण माध्यम आहे. मातृभाषा ही मानवाला आईच्या गर्भात असल्यापासून अवगत असणारी गोष्ट आहे. जन्माला आल्यापासून आपण भाषा ऐकतो, ती आत्मसात करू लागतो, मग हळू हळू बोलू लागतो. आपल्या रोजच्या जीवनव्यवहारात श्वासाइतकीच भाषेची अपरिहार्य गरज आपल्याला असतोच. कारण माणूस हा समाजप्रिय प्राणी आहे आणि भाषा हे समाजव्यवहाराचं अविभाज्य अंग आहे. त्यामुळे भाषाप्रभुत्व ही यशस्वी जीवनाची गुरुकिल्ली आहे. दैनंदिन व्यवहारापुरता भाषेचा वापर मर्यादित नाही. उत्तम भाषेचा संस्कार हा तुमच्या जगण्याला दिशा देणारा, जीवन घडवणारा असतो. भाषा तुमच्या भावनिक, सांस्कृतिक गरजांचं भरणपोषण करून व्यक्तिमत्त्वविकास घडवते.

भाषेचं हे सामर्थ्य लक्षात घेता, तिचं स्वरूप समजून घेणं, तिचा शास्त्रशुद्ध अभ्यास करणं किती अनिवार्य आहे हे तुमच्या लक्षात येईल.

प्रत्येक समाजाच्या भाषेची अशी काही खास वैशिष्ट्यं असतात..त्या त्या समाजाच्या भाषेमध्ये निर्माण होणारं साहित्य म्हणजे त्या समाजाचा भावनिक उद्गार असतो.त्या समाजातील साहित्य हे मानवी समाजाचं प्रतिबिंब असतं ,असं मानलं जातं. प्रत्येक समाजातील सामाजिक, राजकीय, सांस्कृतिक, आर्थिक, भौगोलिक इ. परिस्थितीचा अभ्यास करायचा झाल्यास, त्या समाजात निर्माण झालेल्या साहित्याचा अपरिहार्यपणे आधार घ्यावा लागतो. म्हणजेच, साहित्याच्या अभ्यासाने या सर्व घटकांचं भान येतं, ज्ञान प्राप्त होतं. भाषा आणि साहित्य यांच्या अभ्यासाने आपण ज्ञानसमृद्ध आणि भावसंपन्न होतो.

मराठी भाषेला आणि साहित्याला अकराव्या शतकापासूनची प्रदीर्घ परंपरा आहे.

" माझा मज्हाटाची बोलु कवतिके। परि अमृतातेही पैजा जिंके। ऐसी अक्षरे रसिके। मेळवीन॥"

या शब्दांत ज्ञानदेवांनी आपल्या भाषेचं सामर्थ्य व्यक्त केलं . या सामर्थ्याची ओळख आपण अभ्यासक्रमाच्या माध्यमातून करून घेणार आहोत.

आर.जे.मध्ये मराठी साहित्याचा अभ्यास का निवडायचा?

आपल्या महाविद्यालयाच्या स्थापनेपासून, म्हणजे १९६३ पासून मराठी विभागही अस्तित्वात आला.. म्हणजेच मराठी विभागाला जवळजवळ ६० वर्षांची परंपरा आहे. मराठी विभागाबरोबरच मराठी वाङ्मय मंडळाचीही स्थापना झाली. विद्यार्थ्यांना अभ्यासक्रमाबरोबरीनेच त्यांचा सर्वांगीण विकास घडावा आणि त्यांची वाङ्मयीन अभिरूची सुसंस्कारित व्हावी यांसाठी मराठी विभाग आणि मराठी वाङ्मय मंडळ भाषाविषयक विविध नवनवीन उपक्रमांचं आयोजन करीत असतं. प्रसिद्ध लेखकांची व्याख्यानं, लेखकांशी संवाद साधणाऱ्या मुलाखती, अभ्यासक्रमावर आधारित वृत्तांतलेखन स्पर्धा, वक्तृत्व स्पर्धा, निबंधलेखन स्पर्धा तसंच 'आविष्कार' भित्तिपत्रक व हस्तलिखित व इ-अंक यांचंही आयोजन केलं जातं. मुलाखत तंत्र समजून घेण्यासाठी विद्यार्थ्यांना मुलाखतीची संधी उपलब्ध करून दिली जाते. या व्यतिरिक्त विद्यार्थ्यांसाठी कौशल्यविकसन तसेच मूल्यवर्धित अभ्यासक्रमही मराठी विभागातर्फे घेतले जातात...अ) मराठी युनिकोड टंकलेखन आणि डीटीपी, पेजमेकिंग ब) मराठी शुद्धलेखन आणि मुद्रितशोधन. क) मराठी भाषा आणि मराठी साहित्यातील संवाद आणि मानवी मूल्य. या अभ्यासक्रमांच्या साहाय्याने विद्यार्थ्यांना व्यवसायाच्या दिशा उपलब्ध होऊ शकतात.

राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणानुसारे मराठी साहित्याच्या अभ्यासक्रमाची आखणी करताना व्यावसायिक उपयोजन, कौशल्य विकसन व विद्यार्थ्यांचा सर्वांगीण विकास ही गरज ओळखून उपयोजित मराठी, मराठी युनिकोड टंकलेखन, मराठी शुद्धलेखन आणि मुद्रितशोधन कार्यालयीन पत्रव्यवहार, अर्जलेखन, वृत्त-वृत्तांतलेखन यांबरोबरच भाषांतर, जाहिरातलेखन, ग्रंथपरीक्षण या घटकांचाही अभ्यासक्रमात समावेश केला आहे.

तृतीय वर्ष कला शाखेच्या अभ्यासक्रमाची आखणी विद्यार्थ्यांना लोकसेवा आयोगाच्या विविध परीक्षांसाठी उपयुक्त होईल, याचे भान ठेवून केली आहे.

विद्यार्थ्यांनी मराठी या विषयाची निवड केल्यास व्यवहारचतुर आणि संवेदनशील व्यक्तिमत्त्व म्हणून विद्यार्थ्यांची जडणघडण होईल, अशी खात्री वाटते.

रामनिरंजन झुनझुनवाला कला, विज्ञान आणि वाणिज्य महाविद्यालय (अधिकारप्रदत्त स्वायत्त)
F.Y.B.A. Marathi Vocational Skill Course (VSC) Syllabus Semester I

व्यावसायिक कौशल्य अभ्यासपत्रिका (Vocational Skill Course)

युनिकोड टंकलेखन आणि संगणकीय मराठी

राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणानुसार व्यावसायिक कौशल्य अभ्यासपत्रिका ह्या एकूण अभ्यासक्रमाचा महत्वाचा भाग आहेत. कोणत्याही विषयाशी निगडित व्यवसायात यशस्वी होण्यासाठी काही विशिष्ट कौशल्ये असणे आवश्यक असते. विषयाशी निगडित ज्ञानसंपादन करताना अशी कौशल्येही विद्यार्थ्यांनी अंगी बाणवणे गरजेचे आहे. युनिकोड मराठी टंकलेखन करणे हे अशाच प्रकारचे व्यावसायिक भाषिक कौशल्य आहे. प्रकाशन, पत्रकारिता, सर्जनशील लेखन अशा अनेक व्यवसायक्षेत्रात मराठी टंकलेखन करण्याची गरज पडते. युनिकोडचा कळफलक व फॉन्ट्स विंडोज व ऍपल अशा दोन्ही प्रणालींवर उपलब्ध असतात व म्हणून जगभरात कोणत्याही संगणकावर किंवा मोबाईलवर मराठी भाषेत देवनागरी लिपित टंकलेखन करणे आणि कोणत्याही मजकुराचे संकलन संपादन करणे शक्य होते. फेसबुक, ट्विटर, या सारख्या समाजमाध्यमांवर किंवा ब्लॉगसारख्या अत्याधुनिक व्यासपीठावर, संकेतस्थळांसाठी मजकूरलेखन/मजकूर विकसन (content writing/Content Development) करणे हाही एक नवीन व्यवसाय होऊ पाहतो आहे. या सर्व व्यवसायक्षेत्रांमध्ये युनिकोड मराठी टंकलेखन कौशल्य कळीचे ठरते. ते लक्षात घेऊन या अभ्यासपत्रिकेची योजना करण्यात आली आहे.

रामनिरंजन झुनझुनवाला कला, विज्ञान आणि वाणिज्य महाविद्यालय (अधिकारप्रदत्त स्वायत्त)
F.Y.B.A. Marathi Vocational Skill Course (VSC) Syllabus Semester I

SEMESTER	:	I
CATEGORY UNDER NEP	:	Marathi VSC (VSEC)
TITLE OF THE SUBJECT/COURSE	:	Unicode Typing and Tech Marathi
COURSE CODE	:	RJVSCMAR111 & RJVSCMAR111
CREDITS	:	02
DURATION	:	45 Hours

F.Y.B.A. प्रथम वर्ष कला शाखा	Marathi VSC मराठी- व्यावसायिक कौशल्य अभ्यासपत्रिका युनिकोड टंकलेखन आणि संगणकीय मराठी
अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे (Learning Objective):	
१.	विद्यार्थ्यांना संगणक व आधुनिक तंत्रज्ञानाच्या संदर्भात मराठी भाषेचे व्यवहार यांचा परिचय करून देणे.
२.	युनिकोड मराठी टंकलेखनाचे प्रशिक्षण देणे.
३.	विविध क्षेत्रातील रोजगार आणि स्वयंरोजगाराच्या संधींचा परिचय करून देणे.

CO No. निष्पत्ती क्र.	अभ्यासपत्रिकेची निष्पत्ती (Course Outcome):	PSO Addressed	BLOOMS LEVEL
१.	आधुनिक तंत्रज्ञानावर आधारित संवाद, प्रसारमाध्यमे, सामाजमाध्यमे इत्यादी माध्यमांतील व्यवहारांमधे मराठी भाषेच्या वापराबाबत माहिती मिळेल व उपयोजनाचा सराव होईल.	10	BT Level I, II III , Remember, Understand, apply
२	युनिकोड मराठी टंकलेखनाचे तंत्र अवगत होईल.	10	BT level I, II and III, Remember, Understand, apply,

रामनिरंजन झुनझुनवाला कला, विज्ञान आणि वाणिज्य महाविद्यालय (अधिकारप्रदत्त स्वायत्त)
F.Y.B.A. Marathi Vocational Skill Course (VSC) Syllabus Semester I

सत्र- १		तास H	श्रेयांक Cr
मराठी व्यावसायिक कौशल्य अभ्यासपत्रिका युनिकोड टंकलेखन आणि संगणकीय मराठी तात्त्विक	RJVSCMAR111	१५	१
युनिकोड टंकलेखन आणि संगणकीय मराठी प्रात्यक्षिक	RJVSCMARP111	३०	१
घटक- १		१५	०१
मराठी भाषा, तंत्रज्ञान आणि संगणकावरील संवाद			
अ. इंटरनेट, मराठी संकेतस्थळे, ई मेल इ. आ. युनिकोड टंकलेखन प्रशिक्षण			
घटक- २		३०	०१
अ. युनिकोड टंकलेखन प्रात्यक्षिक सराव			

रामनिरंजन झुनझुनवाला कला, विज्ञान आणि वाणिज्य महाविद्यालय (अधिकारप्रदत्त स्वायत्त)
F.Y.B.A. Marathi Vocational Skill Course (VSC) Syllabus Semester I

संदर्भ पुस्तके-

१. व्यावहारिक मराठी, ल.रा. नासिराबादकर, भाषा विकास संशोधन संस्था, कोल्हापूर, २०२३
२. आधुनिक माहिती तंत्रज्ञानाच्या विश्वात : दीपक शिकारपूर, उज्ज्वल साठे, उत्कर्ष प्रकाशन पुणे.
३. व्यावहारिक मराठी : संपा. स्नेहल तावरे
४. व्यावहारिक मराठी : मोकाशी सयाजी, नेमाडे रंजना
५. ओळख माहिती तंत्रज्ञानाची : एम.एस.आय.टी. महाराष्ट्र राज्य
६. संगणक युग: अच्युत गोडबोले
७. युनिकोड : तंत्र आणि मंत्र, माधव शिरवळकर, संगणक प्रकाशन, पुणे, २०१०.
८. युनिकोड व संगणकावर मराठीचा वापर (पुस्तिका), राममोहन खानापूरकर, मराठी अभ्यास केंद्र, ठाणे.

रामनिरंजन झुनझुनवाला कला, विज्ञान आणि वाणिज्य महाविद्यालय (अधिकारप्रदत्त स्वायत्त)
F.Y.B.A. Marathi Vocational Skill Course (VSC) Syllabus Semester I

F.Y.B.A. SEM – I

प्रथम वर्ष कला शाखा सत्र १

मराठी- व्यावसायिक कौशल्य अभ्यासपत्रिका (RJVSCMAR111 & RJVSCMARP111)

परीक्षा योजना-

१. सातत्यपूर्ण मूल्यमापन पद्धतीचा अवलंब केला जाईल. त्या अंतर्गत एक तास कालावधीची ३० गुणांची सत्रांत परीक्षा व २० गुणांचे अंतर्गत मूल्यमापन होईल.
२. उत्तीर्ण होण्यासाठी सत्रांत परीक्षा आणि अंतर्गत मूल्यमापन दोन्ही मिळून किमान ४०% गुण मिळवणे आवश्यक आहे.
३. सत्रांत परीक्षेला बसणे अनिवार्य आहे. सत्रांत परीक्षेला न बसणारा विद्यार्थी अनुत्तीर्ण घोषित होईल.
४. राष्ट्रीय पातळीवरील अथवा तत्सम स्पर्धेत महाविद्यालयाचे प्रतिनिधित्व करत असल्यामुळे किंवा आजारपणामुळे जे सत्रांत परीक्षेला बसू शकणार नाहीत त्या विद्यार्थ्यांची प्राचार्यांच्या विशेष परवानगीने पूरक परीक्षा घेण्यात येईल.
५. प्राचार्यांच्या सोबत विचारविनिमयाने घेतलेला विभागप्रमुखांचा निर्णय अंतिम व बंधनकारक राहिल.

सत्रांत परीक्षा - ३० गुण

वरील अभ्यासपत्रिकेची सत्रांत परीक्षा प्रात्यक्षिक मूल्यमापन पद्धतीने संगणक प्रयोगशाळेत होईल.

- प्र.१. परीक्षेच्या वेळी सांगितलेले गेलेल्या शब्दांचे टंकलेखन करणे.(अंतर्गत पर्याय)- गुण १०
प्र.२. दिलेल्या पूर्ण परिच्छेदांचे टंकलेखन करणे. - गुण २०

अंतर्गत मूल्यमापन – गुण २०

श्रेयांकन व्यवस्थेचा एक आवश्यक भाग म्हणून अंतर्गत मूल्यमापन पुढीलप्रमाणे होईल-

१. प्रकल्प / गृहपाठ/ सादरीकरण / संगणकीय सादरीकरण इत्यादी. – गुण २०

Mapping of Questions unit wise to Blooms Taxonomy

unit	Question	Remembering, Understanding, Analyzing Applying	Remembering, Understanding, Applying	Total Marks
II	1	10	-	10
II	2	-	20	20
Total		10	20	30
% Weightage		33.33	66.67	100 %

Project/Assignments Assessment Rubrics

Parameters	Marks	(80 to 100%) Excellent	(60 to 80%) Good	(40 to 60%) Satisfactory	(20 to 40%) Average
Content written	5	4-5/5	3-4/5	2-3/5	1-2/5
Creativity, Innovation and reference done	5	4-5/5	3-4/5	2-3/5	1-2/5
Language	5	4-5/5	3-4/5	2-3/5	1-2/5
Typing Skills and Presentation	5	4-5/5	3-4/5	2-3/5	1-2/5

रामनिरंजन झुनझुनवाला कला, विज्ञान आणि वाणिज्य महाविद्यालय (अधिकारप्रदत्त स्वायत्त)

F.Y.B.A. Marathi Vocational Skill Course (VSC) Syllabus Semester I

अध्ययन अध्यापन प्रक्रिया (Teaching Learning Process)

राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणानुसार, शिक्षणप्रक्रियेच्या केंद्रस्थानी विद्यार्थी आणि त्यांच्याद्वारा होणारे अध्ययन असते. तसेच विद्यार्थ्यांचा समग्र व्यक्तिमत्त्व विकास, कौशल्यविकसनावर भर, बहुविद्याशाखीय शिक्षण ही राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणांतर्गत अमलात आलेल्या शैक्षणिक रचनेची वैशिष्ट्ये आहेत. याचे भान ठेवून अध्यापनपद्धती निवडल्या आहेत. विद्यार्थ्यांनी मूलभूत भाषिक कौशल्यांबरोबरच मराठी भाषेशी निगडीत विविध व्यवसायक्षेत्रात भाषिक ज्ञानाचे उपयोजन करण्याचे कौशल्यही आत्मसात केले पाहिजे हे अध्यापनाचे मुख्य उद्दिष्ट आहे. शिकण्याची प्रक्रिया आनंददायी होण्यासाठी अभ्यासक्रमात नेमलेल्या साहित्यकृतींच्या वाचनात व अर्थनिर्णयनात विद्यार्थ्यांचा जास्तीत जास्त सहभाग असावा या हेतूने पुढील विविध पद्धतींचा अवलंब केला जातो-

१. व्याख्यान - अभ्यासक्रमातील सैद्धांतिक, वर्णनात्मक, शास्त्रीय भागासाठी व्याख्यान पद्धती.
२. गटचर्चा- नेमलेल्या साहित्यकृतीच्या अर्थनिर्णयनासाठी.
३. अभिवाचन- कविता नाटक इत्यादींचे अभिवाचन, प्राध्यापकांद्वारा ध्वनिमुद्रित फिती.
४. सादरीकरण- विद्यार्थ्यांद्वारा साहित्यकृतीचे आकलन, विश्लेषण व रसास्वाद यांचे सादरीकरण. (सहाध्यायी अध्यापन, भूमिकांतर अध्यापन)
५. विद्यार्थ्यांद्वारे प्रकल्प / कार्यक्रम- यातून प्रत्यक्ष भाषिक कौशल्यांच्या उपयोजनाचा कार्यानुभव.
६. क्षेत्रभेट - वर्गात शिकलेल्या साहित्यप्रकारवैशिष्ट्ये, प्रवाह, बोली यांचे प्रत्यक्ष निरीक्षण करण्याची संधी.
७. आधुनिक तंत्रज्ञानाचा वापर- चित्रपट, लघुचित्रपट, माहितीपट, यूट्यूब व समाजमाध्यामांवरील ध्वनिफिती, चित्रफिती(ऑडिओ-व्हिडिओ क्लिप्स) पीपीटी
८. गुगल मीट- (ऑनलाईन व्याख्याने), गुगल क्लासरूमसारखे, मराठी विभाग यू ट्यूब वाहिनी यांचा समावेश असलेले जीसूट अध्ययन व्यवस्थापन व्यासपीठ, व्हॉट्सपसारखी समाजमाध्यमे- माहिती, अध्ययन साहित्य, प्रकल्प यांच्या देवाणघेवाणीसाठी.

रामनिरंजन झुनझुनवाला कला, विज्ञान आणि वाणिज्य महाविद्यालय (अधिकारप्रदत्त स्वायत्त)

F.Y.B.A. Marathi Vocational Skill Course (VSC) Syllabus Semester I

Mapping of the courses to employability / entrepreneurship / skill development

Class	Course Name	Course Code	Unit No. And topics focusing on Employability / Entrepreneurship / Skill development	Employability / Entrepreneurship / Skill development
FYBA Sem I	Marathi VSC Unicode Typing and Tech Marathi	RJVSCMAR111 RJVSCMAR111	Unit 1 & 2: Unicode Marathi Typing	1. Technological skills 2. Employability in publication 3. Free lance entrepreneurship

Mapping of Curriculum with relevance to local, regional, national and global
Developmental needs

Sr. No.	Course Name	Course Code	Units/topics	Relevance
1.	Marathi VSC Unicode Typing and Tech Marathi	RJVSCMAR111 RJVSCMAR111	Unit 1 & 2: Unicode Marathi Typing	Relevance to Local, regional Development Needs

Mapping of Curriculum with Sustainable Development Goals (SDG) and NEP 2020

Sr. No.	Name of the Course	Course Code	SDG	NEP 2020
1.	Marathi VSC Unicode Typing and Tech Marathi	RJVSCMAR111 RJVSCMAR111	SDG 4(Quality Education),	Holistic Development Vocational Skill Development Technological Skill Development